

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 103

číslo: 4

22. ledna 2023

Cena: 12 Kč

K výročí církve v chrámu sv. Mikuláše

V chrámu sv. Mikuláše na pražském Staroměstském náměstí se v sobotu 7. ledna konala bohoslužba k 103. výročí naší Církve československé husitské, kterou vedl patriarcha Tomáš Butta s biskupy bratrem Tomášem Chytilým, Davidem Tonzarem a Pavlem Pechancem a za účasti emeritních biskupů Štěpána Kláska a Michaela Moce. Při bohoslužbě přijala svátost kněžského svěcení sestra Ondřejka Brabcová a bratr Jiří Bochez, který své dosavadní služby církvi rozšířil o práci na úřadě ústřední rady, odboru pro ekumenu a vnější vztahy. Za ekumenu pozdravil přítomné hosty pravoslavný duchovní Jan Beránek a Jana Šarounová z Českobratrské církve evangelické. Níže uvádíme kázání bratra biskupa Pavla Pechance, které zaznělo při této již tradiční a pro naši církev významné události:

Milé sestry a milí bratři v Kristu. Pokud jste měli někdy možnost házet do dálky oštěpem nebo třeba jen kriketovým míčkem, jistě si snadno vzpomenete, že i když jste do svého hodu dali veškerý svůj momentální um a sílu, nikdy jste nemohli tvrdit, že byste nemohli hodit ještě dál a lépe. Podobně ani stavitelé nemohou tvrdit, že dům nebo jakákoliv jiná stavba by se nemohla postavít ještě o něco kvalitněji. U lidského díla se prostě vždy projeví jisté nedostatky. Mohou to být třeba jen drobné detaily, které se po letech provozu projeví.

Zjednodušeně řečeno, vždy mohla být stavba ještě o něco lépe postavena, více domyšlena, anebo změnou vnějších podmínek mohou nynější uživatelé vidět věci jinak než původní stavitelé. V úvodním biblickém čtení jsme se zaposlouchali do slavné chvíle, kdy se po dostavbě světil Šalomounův chrám. Jak přesně tento chrám vypadal a zda vše bylo přesně tak, jak vypráví 1. kniha Královská a 2. kniha Paralipomenon, zda to byl jediný chrám na chrámové hoře apod., nevíme. Jistě je snad jen to, že tento chrám byl v letech 587–586 př. n. l.

zničen Babylóňany. Po návratu ze zajetí byl chrám, jak z dějepřavy víme, vybudován znovu Zorobábelem. Stavba ale měla opět pohnutou historii a nakonec byla přestavěna Herodem Velikým ve významnou dominantu a duchovní centrum.

Z evangelia jsme dnes slyšeli, že přestavba tohoto Herodova chrámu trvala čtyřicet šest let a dlužno dodat, že i po Ježíšově smrti se chrám stále ještě dopracovával a po oficiálním dokončení stál vlastně jen šest let, než byl zničen Římany tak, že z něj zbyla jen Zeď nářků.

Dovolím si ovšem konstatovat, že žádné lidské dílo není neměnné, nutně se na něm také ukáže zub času. Anebo, jak bylo řečeno, vždy platí, že se může udělat stavba také o něco, o trochu lépe. Připomínáme si 103 let od založení naší církve.

Z lidského pohledu je to doba, sestry a bratři, která jde za přesah našich životů. Nebyli jsme u toho, když církev vznikala, a jistě také platí, že mnohé v té stavbě církve mohlo nebo dnes může být lepší. Kdyby naši otcové zakladatelé viděli dál, jistě by mnohé z jednotlivostí a detailů stavby církve

Foto: Tomáš Novák

uskutečnili třeba i jinak. My samotní jistě cítíme, že stavba církve může být vždy mnohem nosnější. Vždy můžeme mít mezi sebou ještě lepší vztahy, lépe se cítit ve společenství církve, my, nebo ti, kteří nově přicházejí. Vždy nás může být mnohem víc, můžeme mít lepší ekonomiku v náboženských obcích, lepší stav kostelů a vyšší platy našich duchovních.

Zkrátka a dobře – rozdíl mezi skutečností, přáním a možnostmi byly, jsou a budou.

Dílo církevní stavby není ukončeno a spokojenost nad tím, jak v současné době vypadá, by nebyla tak docela na místě. Víze o tom, co je možné lépe vybudovat, nově nastavit, dotvořit, je oprávněná a nutná.

Náš Pán od nás očekává jistou aktivitu. Ježíš, jak jsme si, sestry

Dokončení na str. 3

100 let od vystoupení Alberta Schweitzera u nás

Připomínáme si výročí – 100 let od koncertování Alberta Schweitzera v českých zemích v lednu 1923.

Nositel Nobelovy ceny míru z roku 1952, Albert Schweitzer, se narodil roku 1875 v Kaysersbergu v Horním Alsasku v rodině evangelického duchovního Ludwiga Schweitzera. Vystudoval univerzitu ve Štrasburku, kde současně studoval teologii, filozofii a přírodní vědy. Kromě toho pilně navštěvoval hudební školu – jeho velkou láskou byla hra na varhany.

Jakýsi vnitřní nepokoj vedl Schweitzera k tomu, že se při oslavě svých třicátých narozenin rozhodl, že odjede do černé Afriky léčit nemocné. Podnětem k tomu byl článek faráře Boegnera, který popisoval těžký úděl misionářů v Africe a jejich boj s tropickými nemocemi. Schweitzer ke svému úmyslu potřeboval lékařský diplom, a tak v 30 letech zasedl (jako doktor filozofie a univerzitní profesor!) do školních lavic a v roce 1911 složil poslední zkoušku z chirurgie.

O rok později se oženil se zdravotní sestrou Helenou Bresslauovou, se kterou odplul do rovníkové Afriky, aby v tehdy francouzském Gabunu v Lambaréné zřídili pralesní nemocnici. Budování trvalo 15 let a Schweitzerovi se vydali ze všech svých úspor. Začalo tu léčení nejstrašnějších nemocí – lepry, malárie, spavé nemoci. Bylo zázrakem, že Schweitzer přežíval toto, pro Evropana

Dokončení na str. 4

K osobnosti významného katolického teologa a papeže Benedikta XVI.

Poslední den roku 2022 zemřel emeritní papež Benedikt XVI. Při novoroční ekumenické bohoslužbě dne 1. 1. 2023 v Červeném kostele v Brně jsme si v modlitbě s respektem připomínali tuto osobnost křesťanství 20. a 21. století.

Papež Benedikt XVI., německé národnosti, občanským jménem Josef Ratzinger, patřil k významným katolickým teologům. Působil jako profesor dogmatické teologie na německých univerzitách, účastnil se jako poradce II. vatikánského koncilu v letech 1962–1965 a od roku 1981 byl prefektem Kongregace pro nauku víry. Je považován za představitel tradičního. Jeho četné spisy byly vydány i v českém překladu, jako je Úvod do křesťanství

(1982, 1991), Ježíš Nazaretský (2011), Věřit, doufat, milovat (2010), Duch liturgie (2012) a další. Jako papež byl v čele římskokatolické církve v letech 2005–2013. Jeho předčasné ukončení funkce abdikací v pokročilém věku ze zdravotních důvodů bylo projevem jeho osobní odpovědnosti. Po něm nastoupil současný papež František.

Během návštěvy papeže Benedikta XVI. v České republice v roce 2009 se uskutečnilo také jeho setkání

s představiteli ekumeny v Arcibiskupském paláci v Praze na Hradčanech. Za Ekumenickou radu církvi ČR ho pozdravil tehdejší předseda Pavel Černý. Na tomto setkání s papežem Benediktem XVI. jsme byli za Církev československou husitskou přítomni s pražským bratrem biskupem Davidem Tonzarem. Měl jsem možnost se také účastnit setkání ve Španělském sále Pražského hradu i mše pod širým nebem ve Staré Boleslavi, kterou papež sloužil na svátek sv. Václava.

Významná aktuální témata a názory Benedikta XVI., s důkladností teologicky a filozoficky podložené, obsahují jeho tři encykliky Deus caritas est (Bůh je láska) z roku 2005, Spe salvi (Spasení v naději) z roku 2007 a Caritas in veritate

(Láska v pravdě) z roku 2009.

Stále aktuální zůstávají myšlenky tohoto katolického teologa a pastýře o naději: „Ke své životní cestě potřebujeme menší i větší naděje, které nás den co den udržují při životě. Tyto naděje ale nestačí, pokud schází velká naděje – která musí přesahovat všechno ostatní. A takovou naději může být jen Bůh, který zahrnuje celek a který nám může předložit a darovat to, čeho my sami nejsme schopni dosáhnout... Bůh je základem naděje – nikoli ovšem jakýmkoliv bůh, ale Bůh, který nese lidskou tvář a miloval nás až do krajnosti: jak každého jednotlivce, tak lidstvo jako celek“ (Encyklika Spe salvi. O křesťanské naději, cit. s. 39). **Tomáš Butta** patriarcha

Šalamún - král moudrosti

Dávid bol silou Izraela. Šalamún bol jeho ozdobou. U Dávida meriame úsilie, nadšenie, ba aj vášne a slabosti. Šalamún sa nám pozdáva ako vzdialený obraz v nádherom ráme. Je v ňom čosi z povýšenia, ktorý chce mať všetko, čo obdivuje. Egypt má vozy. Aj on si ich kúpi. Týr má loďstvo, prečo by ho nemal aj on? A tá záľuba v nádhere a pohodlí bude škodlivá jeho kráľovstvu, ktoré sa rozpadne, sotva zavrie oči. Izrael mu však dal prednostné miesto vo svojej tradícii. Tento malý národ, ktorý tak dlho kočoval, ktorý poznal útlak a čoskoro ho opäť zakúsi, mu vďačí za to, že upevnil jeho slávu (D. Rops).

Šalamúnovo kraľovanie začalo dozvukmi drámy, ktorú tvoril zápas o trón. Len čo sa ho Šalamún zmocnil, začal si počínať despoticke. Rad radom odstraňoval tých, ktorí neboli na jeho strane.

Život a činnosť kráľa Šalamúna znamenávajú dve biblické diela: knihy Kráľov (1 Kr 1,28 – 11,43) a knihy Kroník (1 Krn 28, 9, 2 Krn 1, 1 – 9,31)

Prvá kniha Kráľov mala zrejme ako podklad staré pramene, ktoré asi koncipovali pisári samého kráľa Šalamúna. „Kráľovi pisári“ pracovali v štátnej správe a boli súčasťou dvora, kde vrchný pisár zastával funkciu „ministra“ a mal pred sebou „kancelára“ (*mazkir*), ktorý sa staral o štátne záznamy. Ako vysoký úradník bol vrchný pisár jedným z kráľovských radcov. Niektorí pisári plnili určité úlohy aj v chráme. Vyššie postavení pisári mohli v paláci alebo v chráme bývať. Pisársku profesiu často vykonávali celé rody. Niet sa čo diviť, že táto súkromná kronika nejakého dvorného životopisca je plná chvály na kráľa. Udalosti profánnych dejín ustupujú do úzadia, vystúpil náboženský záujem o Šalamúna v súvislosti so stavbou chrámu. Ale v oslavnej novele o kráľovi nechýba upozornenie, že aj Šalamún

v celej svojej nádhere a veľkosti bol tiež chybujúci človek, a že práve on spôsobil rozdelenie ríše. Celkove však prevažuje pozitívne hodnotenie. Apologéti oddaní kráľovi, ktorí zložili knihu Kráľov krátko po Šalamúnovej smrti, písali štýlom a v zámere deuteronomistu. Pozorujeme ich snahu ukázať na jedinú ústrednú svätyniu, v ktorej má byť Boh uctievaný. Súčasne sa veľmi ostro odmieta akákoľvek forma pohanskej modloslužby. „Keď sa (...) Izrael usadil medzi Kanaánčanmi, materializoval svoje predstavy Boha, zamenil si ho za pohanské božstvo a začal sa domnievať, že na Boha je možné zapôsobiť a ovplyvniť ho obetami a náboženskými úkonmi. Boh pre neho potom prestal byť Otcem, milostivým Pánom...“ (V. A. Žák). Postoj Knih kráľov k monarchii a chrámu však ukazuje, že na ne nemožno nazeráť ako na niečo absolútne. Sú podriadené predovšetkým Tóre. Deuteronomista (posledný redaktor materiálu tvoriaceho obsah kníh Dt, Joz, Sdc, 1 – 2 Sam a 1 – 2 Kr svoje dielo zostavil počas babylonského zajatia okolo roku 550 pred Kristom) si uvedomuje, že hlavný problém histórie Izraela spočíva v otázke správneho vzájomného pomeru

Mojžiša a Dávida (G. von Rad). Požiadavky a sankcie Tóry teda poskytujú kľúč k pochopeniu histórie Izraela.

Ak králi rešpektovali Tóru, zvlášť jej požiadavku pravej bohoslužby v centrálnej svätyni, vo všeobecnosti sa im darilo. V opačnom prípade sa im viedlo zle.

Celkom inú správu o kráľovskej dobe a o Šalamúnovi nachádzame v knihách Kroník, ktoré opisujú históriu Izraela až do návratu z exilu. Boli dokončené až v po-

Model Herodova chrámu

Zdroj: Wikipedie

exilovej dobe po roku 400 pred Kristom. Sústreďujú sa na dôležité okamihy náboženského života.

V poexilovej dobe mal Izrael iné problémy, než v dobe, keď boli napísané Knihy kráľov. Ide o novú orientáciu izraelského národa, ktorý sa vrátil z exilu. Toto nové zameranie sa má vyvíjať z úvah o dejinách izraelského národa a z ich výkladu. Preto tu vidíme snahu, aby problémy poexilovej doby boli odôvodňované a riešené z hľadiska histórie. Autorom kníh Kroník nejde len o registrovanie dejinných udalostí, ale o význam dejín a poučenie, ktoré je treba získať z histórie. Na to treba prihliadať, keď porovnávame Kni-

hy kráľov s Knihami kroník a pritom zisťujeme protikladné údaje. Autori Kroník vyjadrili dejinné podanie vo forme výkladu, ktoré nazývame „midraš“. Slovom midraš rozumie židovská tradícia „aktualizujúci výklad nejakého úryvku Písma, ktorý má viesť k náboženskému povzneseniu a úteche“. (A. Deissler) V prípade Kroník to znamená, že rozprávajú dejinnú udalosť s určitým náboženským zámerom.

V poexilovej dobe bolo nutné zdôrazňovať Izraelitom: „Neklesajte na mysl, ale vráťte sa k Dávidovi a jeho viere, späť ku chrámu, ktorý musí byť znovu vybudovaný!“ Knihy kroník si kladú za cieľ uistiť svojich čitateľov, že dejiny nie sú hádanka, a že Boh neopustil históriu, aby bol mimo až do akejsi očakávanej chvíle, kedy sa do nej opäť prelomí. Boha sme poznávali v chráme pri bohoslužbách. Máme mu dôverovať a počúvať ho v každodennom živote s nádejou, že jeho milostivé panovanie nakoniec zakúsi celé ľudstvo.

Knihy vedú čitateľa, či už s tendenciou absorbovať pohanstvo alebo sa naopak od jedincov nežidovského pôvodu dištancovať, k dôslednému kráčeniu po Božích cestách. Zároveň dávajú najavo tiež otvorenosť voči každému, kto je ochotný tento záväzok prijať. Veľká kráľovská doba poskytuje silu prekonať biedu a mať opäť podiel na Božích prislúbeniach. Izraelské kráľovstvo a Dávidova monarchia sa síce – zvonku posudzované – rozpadli, ale Boh ich „trvanie“ zaistil „navždy“. Preto aj po exile v čase núdze prejaví svoju vernosť a pomoc. V tomto duchu zaznievajú povzbudenie proroka Ezechiela, ktorý videl vo veľkolepej vízii obnovu izraelskej ríše a vybudovanie nového chrámu (A. Läpple).

Šalamúnovo meno vyjadrovalo predstavu blahobytu, pokoja a dokonalosti. Je „šťastným, dokonalým“ kráľom. Aby naznačili, že jeho panovanie bolo časom pokoja

a poriadku, tvrdili, že vo sne si žiadal od Boha múdrosť pred ostatnými dobrami. Byť múdry znamená rozumieť skutočnosti, „nadobudnúť si spravodlivosť, mravopoctnosť a priamosť“, ctnosti, ktoré pochádzajú od Boha, lebo „bázeň Pánova je počiatkom múdrosti“. Kým Dávid viedol vojny na všetky strany, Šalamún sa snažil vnútropoliticky stabilizovať pozície, ktoré zdedil po Dávidovi. Venoval sa vnútornej politike štátu, ale so zreteľom vytvoril a rozvíjal medzinárodné vzťahy, a to tak v oblasti hospodárskej, ako v kultúrnej, ba aj v náboženskej.

Šalamún vytvoril obchodné vzťahy a hospodárske kontakty so susednými krajinami. O rozsiahlosti jeho obchodných stykov svedčí obchodné loďstvo, ktoré Šalamún vybuďoval, a ktoré bolo celkom novým prvkom v hospodárskom živote krajiny. Archeológovia našli pozostatky Šalamúnovho prístavu a neďaleko aj pece na tavenie medi. Zo Šalamúnovho prístavu v Ecjón – Geberi sa podľa 1 Kr 9, 28 plavili lode do Ofiru, odkiaľ odvážali zlato. Šalamún sprostredkoval výnosný obchod s koňmi a vojnovými vozmi (1 Kr 10,28n). Zmluvné hospodárske vzťahy mal Šalamún s Feničanmi, menovite s týrskym kráľom Hiramom, ktorý Šalamúnovi dodával stavebný materiál a odborníkov pre stavby. Šalamún sa usiloval o dobré diplomatické vzťahy a jedným prostriedkom na to boli aj ženy jeho háremu (1 Kr 11, 1). Údaj, že Šalamún mal sedemsto kniežacích žien a tristo vedľajších žien, treba v súvisse s posvätným číslom tisíc chápať symbolicky.

Najväčším dôkazom Šalamúnovej múdrosti bolo, že rozvinul vojenskú silu, aby ju nemusel použiť. Šalamún bol aj veľký administrátor. Využil príležitosť, aby definitívne zničil Kanaánčanov, z ktorých sa stali nevoľníci s nútenou pracovnou povinnosťou. Neskoršie, keď táto pracovná záloha nestačila, vymáhal pracovníkov aj od Izraela.

Štefan Šrobár

Z kazateľského plánu

3. nedele po Zjavení Páně

Budou se bát Hospodinova jména pronárody, tvé slávy všichni králové země, protože Hospodin vybuduje Sijón a ukáže se ve své slávě.

(Žalm 102,16-17)

První čtení z Písma: Izajáš 8,23-9, 3 (9,1-4)

Tužby pro dobu po Zjavení Páně:

2. Abychom Ježíše jako Syna Božího vyznávali a za Pána jej přijímali, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom v naší církvi o duchovní dary pečovali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, milostivě dej, ať odpovídáme na zavolání našeho Spasitele a zvěstujeme všem lidem dobrou zprávu o spasení, aby se nad naší zemí zjevila sláva jeho velikého díla! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: 1. Korintským 1,10-18

Evangelium: Matouš 4,12-23

Verše k obětování: Žalm 118,16-17

Verše k požehnání: Matouš 4,19-20

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, děkujeme ti, že mezi nás štědrě rozděluješ své dary. Dopřej nám, ať na sobě zakoušíme jejich účinnost! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 97, 9, 71, 186, 192, 312

Nad Písmem

Světlo klopýtá temnotou

Mt 4,12-23

Závažné duchovní změny se stěží ve společnosti prosadí samy od sebe: vyžadují přinejmenším masarykovskou „drobnou práci“, každodenní setkávání a utkávání se s tuhou setrvačností minulosti i navyklého odcizení. Pokud má Ježíš tolik ambiciózní, univerzální projekt (evangelium o příchodu království Božího), nemůže tu být překážkou provinční odlehlost místa působení (Mt 4,12-13; 15-16). Netřeba začínat hned v Jeruzalémě nebo v Římě. I v méně imponantních regionech Zabalónu a Neftalimu se dají nalézt inspirativní, vážní

posluchači. A z některých posluchačů se mohou stát následovníci, dokonce obětaví spolupracovníci. Ani potíže nebo neúspěchy – perzekuce Jana Křtitele – nechť nepředstavují argument o marnosti či neúčelnosti šíření zvěsti o Božím království. Kdekoli je boj, tam bývají zasažení a padlí. „Naděje není přesvědčení, že něco dobře dopadne, ale jistota, že má něco smysl – bez ohledu, jak to dopadne.“ (V. Havel: Dálkový výslech) Evangelium může být pochopeno jako idea, pro kterou zemřít je blaženější než žít bez ní.

Oběť však nelze přikazovat druhým. Smysl má pouze osobní, tlakem společnosti nevynucené rozhodnutí žít svůj život jako oběť (pro Krista). Ježíšova osobnost a zvěst se stávají pro různé muže i ženy do té míry lákavými, že zasněžit jim svůj život se vyjevuje jako smysluplnější než existovat v dosavadní zvykovosti a setrvačnosti (Mt 4,18-22).

Jít za Ježíšem znamená vzdát dosavadní navyklou existenci a vsadit na existenci jinou, riskantní, ale podle víry apoštolů více naplňující. Marek Feigl

Bože milý, prohlubuj Boží království v nás, ať čelíme pokušení ochablosti a zbabělosti. Žít ze tvého věčného království má větší cenu než vítězství i porážky v tomto světě. Amen.

K výročí církve v chrámu sv. Mikuláše

Dokončení ze str. 1
a bratři, opět připomněli v příběhu evangelia, byl horlivým zastánce starého chrámu a jeho čistoty. A navíc byl také stavitelem chrámu nového. Chrám těla, které přináší jinou podstatu možné komunikace mezi člověkem a Bohem. Jeruzalémský chrám byl místem

setkání a komunikace Božího lidu s Hospodinem. Kristovo tělo, jeho obět, je přiblížením Boží lásky, která k nám promlouvá v dokonalosti. Kristův chrám není dílem člověka, jeho neúplnosti a slabosti, ale je vyjádřením Boží milosti, jak smíme věřit. Apoštol Pavel nám ve svém listě do Korintu (1 K 3,16-17) při-

pomíná, že tento chrám jsme my. Duch svatý nás vnitřně spojuje, uvádí do harmonie, anebo také my svévolně vše kolem sebe a v sobě můžeme bořit.

Sešli jsme se však v tomto kostele, moji milí, abychom se také my, Kristovi učedníci, rozpomněli na jeho slova. Jeho slova k nám mohou proniknout, prozářit naši

přítomnost tak, abychom byli vděční Bohu za ten dokonalý dar. Jistě, žijeme v nedokonalém světě, naše církve, jako každá jiná lidská stavba, vykazují jisté nedostatky a ukazuje na nutnost proměny světa i nás.

Smíme se však znovu v Kristu obnovit a při večeři Páně znovu niterně prožít naše setkání s Boží

láskou. A třeba i přes lidskou nespokojenost s pozemskou stavbou života pocítit vděčnost, těšit se z přítomné chvíle a z naděje pro budoucnost. Bohu díky. Amen.

Pavel Pechanec
královéhradecký biskup

Promluva 7. ledna 2023

Humor ve Starém zákoně

*Dokončení z magazínového čísla 3
s tématem Křesťanský humor*

Smysl pro humor mají i proroci, když se vysmívají lidem, kteří jsou zcela zaujati svým náboženským počínáním. Izajáš se takto směje výrobcům modelů, kteří s nasazením života vyrobí náboženský předmět a pak žadoní, aby je tento předmět vysvobodil. Jiný tvůrce si vyrobí boha ze dřeva, jehož půlku spálí a druhou začne uctívat. Uctívání předmětů je totiž v náboženství velmi populární (čti Iz 44,12-20). Z toho vyplývá, že náboženští lidé nemají smysl pro humor, neumí se zasmát sami sobě.

A podobně se směje prorok Eliáš náboženskému počínání, resp. náboženské horlivosti a vynalézavosti Baalových proroků, když je jako na fotbalovém zápase povzbuzuje a pak se jim pokouší vysvětlovat důvody neúspěšnosti jejich zbožné horlivosti: „Volejte co nejhlasitěji, vždyť je to Bůh! Třeba je zamyšlen, nebo má nucení anebo odcestoval. Snad spí, ať se probudí!“. A oni Eliáše překvapivě vzali vážně a ještě své již tak dost horlivé náboženské úsilí zvýšili (čti 1 Kr 18,26-29). Ani oni, jako všichni náboženství postižení lidé, nemají smysl pro humor.

To byla drsná komika, ale někdy je komika Bohem řízených událostí vlídná a my víme, že ten, kdo si dělá legraci, má objekt svého humoru rád. Tak vlídný je humor, který produkuje Bůh, když např. osloví vystrašeného Gedeona slovy: „udatný bohatýře“. A pak jej nechá shromáždit desetitisíce vojáků, které vzápětí postupně nechává zase posílat domů, až zbyde pouhých 300 mužů. Ti se mají ozbrojit loučí a džbánem, vyslechnout si z úst nepřátel, jak boj dopadne, a pak budou jen přihlížet. Do boje totiž nakonec ani nezasáhli, protože se Midjánci, kteří sedm let tísnil bezmocné Izraelce, pobili sami (čti Sd 6-7).

Jiným příkladem vlídného Božího humoru je situace, kdy Bůh nechá Abraháma 25 let čekat na slíbeného syna. A když mu jej v jeho stu letech opět slíbí, Abrahám se po pětadvacetiletém čekání usměje nad tím, že by se jemu, stoletému starci, mohl narodit syn. (čti Gn 17,15-19). „Usměje se“ – to se hebrejsky řekne jicchaq. A Hospodin na to reaguje slovy: „a přeče se ti narodí syn a pojmenuješ ho Jicchaq“. To prosím není Smíšek!, ale „směje se“. A nevypovídá to o Izákovi, nýbrž o jeho otci, aby na svůj smích nezapomněl. Jméno „směje se“ je tak nápadné a zvláštní, že je snad ani nelze za jméno považovat. V tomto jménu jakoby Hospodin zosobnil smích Abrahama i jeho ženy Sáry (ta se také zasmála; čti Gn 18,11-15) a tím učinil smích nezapomenutelným. Můžeme se proto domnívat, že Bůh, který v Izákovi nechal smích jeho rodičů zvěčnit, resp. smích postavil v člověku živý pomník, se sám nesměje a nemá smysl pro legraci? Vždyť Izák je ztělesněné Abrahamovo (i Sářino) zasmání se. A tak je Abrahamův úsměv nad Hospodinovým zaslíbením v Izákovi zachován jako výraz zázraku, který Izákovým narozením nastal. Čtenář se dozvídá, že se lze smát i u Hospodinova díla a že se smích může někdy dokonce stát svědectvím o Hospodinu.

Když se pak Izák narodil, řekla Sára: „Bůh mi dopřál, že se mohu smát. Se mnou ať se směje každý, kdo o tom uslyší“, dosl. „kdo o tom uslyší, směje se mi“ (Gn 21,6). Možná se tedy Abraham i Sára mají při vyslovení jména svého syna s úsměvem rozpomenout na Hospodinův smysl pro humor. Možná se spolu s nimi máme usmát i my, kdo jejich příběh čteme. Vypravěči se totiž povedlo příběh vyprávět tak, že Abraham a Sára nijak nezesměšnil. Proto když se Sáře smějeme, pak tím vyjadřujeme, že ji velmi dobře rozumíme a že je nám svým jednáním velmi blízká.

Usmívat se nad Hospodinovým dílem proto může být projevem nedočkavosti, když to, co Bůh slíbil, ještě není. Ale může také být projevem překvapení z toho, jak je Bůh konzistentní, jak na svých slibech lpí a trvá, přestože jejich uskutečnění nic nenasvědčuje. A jak nás tím učí důvěřovat mu navzdory tomu, že se nic neděje. Úsměv tedy může být i výrazem ocenění toho, že s námi, malověrnými a netrpělivými, Pán Bůh stále počítá.

Proto se i my tedy můžeme usmívat nad Boží vlídností, resp. stejně jako Abraham a Sára nad Boží zarputilostí ohledně plnění svých zaslíbení.

Jiří Beneš

Církev československá husitská a Jára Cimrman

Předem se omlouvám všem, které tento nadpis nějakým způsobem pohoršil, ale již pořadí slov jasně naznačuje, že tentokrát to nebude o tom, jak se Jára Cimrman zasloužil o vznik a formování našeho církevního společenství (tady odkazují především na základní badatelské dílo husitské cimrmanologie z pera našeho předního brněnského odborníka Mgr. Miroslava Kubíčka, Cm.D.), ale naopak o tom, jak se naše církve podílela na vzniku tohoto podivuhodného fenoménu.

Postavu zneuznaného českého génia Járy Cimrmana máme spojenou především s autorskou dvojicí Ladislava Smoljaka a Zdeňka Svěráka. Ten první jmenovaný (již zesnulý) autor, herec a režisér Ladislav Smoljak pak byl zase v určitém čase úzce spjat s naší církví, konkrétně s nuselskou jednotou mládeže, v níž po odchodu mého tatínka Bohumila Kláska do základní vojenské služby zaujal místo předsedy. Jednoty mládeže za války i po válce byly kromě jiného i místem činného kulturního života, tatínek vzpomínal např. na to, že pro nuselskou jednotu napsal hudební skladatel Zdeněk Lukáš jednoaktovou operu „Cink“ odehrávající se v noční tramvaji (propojenost s pozdějším „Půlnočním trolejbusem“ Bulata Okudžavy není zatím doložena). Mládež tuto operu nastudovala a několikrát s ní vystoupila. Ovšem nejen že na půdě církevní mládeže Ladislav Smoljak začal rozvíjet svůj režisérský, dramatický a literární talent, osobně jsem přesvědčen o tom, že tady se začala formovat i mnohá témata pozdějších cimrmanovských seminářů a divadelních her.

Výzvu Českého zápasu k sepsání tohoto článku jsem nakonec přijal především proto, abych i vás, vážení čtenáři, požádal o pomoc při dohledání všech těch motivů, které se nacházejí v seminářích a hrách Divadla Járy Cimrmana a které nejspíš mají původ právě v prostředí a v tradici naší církve.

Rád vám k tomu poskytnu alespoň základní, doslova „rámcovou“ inspiraci. Jak nejspíš víte, rámcem tvorby tohoto divadla otevírají dvě hry, které ještě psali Zdeněk Svěrák a Ladislav Smoljak každý sám.

První uvedenou hrou byl Svěrákův „Akt“ a druhou, zkoušenou souběžně s touto první, pak Smoljakovo „Vyšetřování ztráty třídní knihy“. A tady musím přiznat, že to není můj vlastní objev, ale bystrý postřeh mé dcery Františky, která se při studiu teologie mnohem pečlivěji než já věnovala dílu

Karla Farského. Její zjištění, že proces vyšetřování ztráty třídní knihy z této známé hry má tolik shodných rysů s Farského popisem vyšetřování toho, kdo ze studentů se smál nedokonalé češtině arcibiskupa Huyna, že tato shoda nemůže být zcela náhodná. Kromě jiného to samozřejmě svědčí o tom, že někdejší jednoty mládeže se věnovaly i církevní historii a kořenům, z nichž jsme vyrostli. A samozřejmě dál z nich rosteme, i když jistě zraní je tu snad patrné. Přestali jsme se tolik smát cizím a vystačili si s vlastními. Se současným bratrem patriarchou občas vzpomene na svůj nezadržitelný smích ve vážných chvílích duchovenských synod vedených bratrem biskupem Tučkem v jídelně pionýrského tábora Cidlina nedaleko Jičína. Ale na každého jednou dojde a doufám, že jsme se posunuli ještě o kousek dál a život i naši bratři a sestry v církvi nás naučili zasmát se i sobě samým.

Rámcem tvorby Divadla Járy Cimrmana pak uzavírá divadelní hra „České nebe“. Ta je sice společným dílem Ladislava Smoljaka a Zdeňka Svěráka, ale věřím, že Smoljakův specifický přínos spočívá právě ve světeckém (i svědeckém) nebeském obsazení. Katolíci by samozřejmě brali svatého Václava (a nejspíš by přidali i další české světky), ale s Husem a Komenským by nejspíš ještě někteří měli potíže. Evangelíci – ti by zase brali Husa a Komenského, ale Václava by už asi tolik nemuseli. Shoda s liturgickým kalendářem naší církve je tedy opět více než patrná, ač někteří naši odborníci na liturgii varují, abychom to s tou otevřeností „našeho“ nebe zase nepřehnali.

Tak tolik jen pár rámcových inspirací a opravdu okrajových poznámek k pramenům tvorby Divadla Járy Cimrmana nacházejícím se v našem církevním povodí. A samozřejmě se moc těším na vaše vlastní objevy a jejich sdílení!

Štěpán Klásek

Autor vtipu: Tomáš Altman

Zprávy

Církev československá husitská

Pozvánka na víkendovku

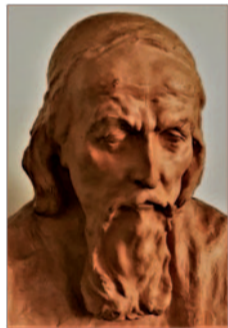
Zveme vaše děti na víkendové setkání mladší mládeže do Kuřimi!

Akce se uskuteční 17.-19.2.2023 ve skautské klubovně v Kuřimi (Komenského 1389, Kuřim). Program je připraven pro děti ve věku 9-15 let, čekají je soutěže, hry, modlitby, výlet, večerní kino... :-)

-Sraz na místě nebo v Brně na hlavním nádraží
-Účastnický příspěvek činí 500kč
-Pro bližší informace a přihlášky nás kontaktujte:
Matěj Pleva: 774 071 029
Michaela Schönwälderová: 733 364 525

Přednáška o J. A. Komenském

Náboženská obec Církve československé husitské v Praze 1-Staré Město pořádá přednášku na téma „Jan Amos Komenský – jeho lidská tvář a spiritualita“ ThDr. Tomáše Butty, patriarchy CČSH, která se koná v sakristii kostela sv. Mikuláše v Praze na Staroměstském náměstí v neděli dne 22. ledna 2023 od 15 hodin. Srdečně zveme.

red

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Počátek Ježíšovy činnosti

Nahraďte obrázky písmenky podle klíče.

◆ = A	● = H	† = O
◎ = Á	✂ = CH	⌘ = P
⌘ = B	☞ = I	⌘ = S
☞ = C	⊗ = Í	◆ = T
◆ = D	♥ = K	☾ = U
☺ = E	✂ = L	& = Ů
☺ = É	☼ = M	☐ = V
⌘ = Ě	⊗ = N	☐ = Y
* = G		

(Řešení z č 2: Ježíš křtí Duchem svatým.)

Jana Krajčířiková

ZEMŘEL DAVID RALPH HOLETON
Dne 6. ledna 2023 zemřel v Praze ve věku nedožitých 75 let po dlouhé těžké nemoci profesor Dr. David Ralph Holeton (nar. 1948). Profesor Holeton působil původně na Trinity College v kanadském Torontu. Jeho specializací byly dějiny liturgie v období české reformace, což jej přivedlo v 1997 do Prahy, kde působil na Husitské teologické fakultě až do svého penzionování. Editoval také staré liturgické texty českého původu. **red**

Extenze 2023

- Palčivá teologická témata

Srdečně vás zveme na další ročník extenzních přednášek konaných ve spolupráci s Husitskou teologickou fakultou Univerzity Karlovy. Letošním tématem jsou palčivé teologické otázky a zamýšlejí se nad nimi mladí teologové a judaisté HTF UK. Scházíme se tradičně ve Farského sále našeho sboru na Vínohradech (vchod z Dykovy ulice, zvonek Farského sál), vždy ve čtvrtek od 19 hodin. Třetí přednášku proslaví Roman Záborský – 26. ledna od 19 hodin bude mluvit na téma LGBTQ a inkluzivní kostely. 2. února zde bude mít přednášku Viktorie Pošvářová, která se zaměří na téma Čechoslováci a Kibuc Sarid. **redakce**

Oskar Baum

– víc než jen Kafkův přítel

Spisovatel a kritik Oskar Baum (1883-1941) patřil k „pražskému kruhu“ spisovatelů německého jazyka, jehož nejslavnějším představitelem byl Franz Kafka. Baum však byl více než jen Kafkovým přítelem. Přednáška Pála Veidena z Metro-politní univerzity Oslo se zaměří na okolnosti, které formovaly Baumova výjimečného literárního ducha: jeho dětství, život v Plzni a působení ve vídeňském Židovském institutu pro nevidomé. Přednáška proběhne 30. ledna od 18 hodin.

Hebrejské vyprávění

mezi východem a západem

Zveme vás na setkání nad staletí starými židovskými příběhy. Východní tradici zastoupí „Kniha úlevy po veškerých trápeních“ rabiho Nisima ben Jáкова ibn Šáhina (11. st.), západní tradici pak anonymní soubor vyprávění, sestavený v 15. století v Řezně. Vyprávění příběhů provází židovskou kulturu od biblických dob až do současnosti. Proč středověcí Židé vyprávění sepisovali? Z jakých pramenů čerpali a jakými způsoby se vyprávěcí tradice šířily? Přednáška Daniela Bouška a Pavla Sládka se koná 22. 2. od 18 hodin u příležitosti vydání českých překladů obou zmíněných souborů.

Obě přednášky se budou konat v auditoriu Oddělení pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze, Maiselova 15, 3. patro. **redakce**

100 let od vystoupení Alberta Schweitzera u nás

Pokračování ze str. 1

vražedné klima. Svou zdejší práci Schweitzer přerušoval opakovanými pobyty v Evropě, kde se snažil získat spolupracovníky pro práci v Lambaréné. Jezdil po Evropě, konal přednášky a koncertoval na varhany s cílem, získat také finanční prostředky pro svou pralesní nemocnici. Do těchto cest patřil i lednový pobyt v Praze 1923 na pozvání profesora Oskara Krause. **12. ledna 1923 měl první koncert v kostele sv. Michaela v Jirchářích**, kde také najdeme jeho pamětní desku. Převážně hrál Bachovy skladby. **Velký koncert měl 16. ledna 1923 v českobratrském kostele sv. Klimenta.** Zdejší farář František Bednář ho provázel při prohlídce Prahy. **Schweitzer se setkal na Hradě s prezidentem T. G. Masarykem** a oba filozofové a humanisté si dobře rozuměli.

K Schweitzerovým lednovým návštěvám u nás v roce 1923 patří též **koncert a přednáška v Děčíně-Podmoklech** (15. ledna) a **návštěva a varhanní koncert v Mariánských Lázních** – 17. ledna v evangelickém kostele. Vstup byl volný, pouze byla vyslovena prosba přispět na pomoc hladovějícím dětem. Jak uváděly noviny, Schweitzer hrál kantátu J. S. Bacha, Andantino Padre Martiniho, Andante Tartiniho, Pastorale J. Rheinsbergera a tři chorálové předehry. Noviny podrobně popisují nezapomenutelný zážitek: přestože šlo o mimosezónní akci, bylo tak plno, že se mnozí do kostela vůbec nedostali. K mistrovství Schweitzera na poměrně malých varhanách se ještě dlouho posluchači vraceli. Ač není výtěžek koncertu znám, byl jistě srovnatelný s vybraným obnosem v Děčíně – deset tisíc korun.

Koncem roku 1928 přijel Schweitzer do Prahy podruhé a cílem bylo tentokrát převzetí čestného doktorátu na univerzitě v Praze. Opět tu však koncertoval a jeden z hlavních varhanních koncertů měl **8. prosince 1928 ve Smetanově síni Obecního domu**. Do pořadu zařadil Schweitzer i Biblické písně Antonína Dvořáka.

V roce 1970 vychází v Supraphonu dvojalbom se Schweitzerovými (americkými) nahrávkami Bachovy hudby.

Schweitzer byl nazýván „filozofem úcty k životu“; studie o etice života a humanitě jsou stále aktuální. Jako teolog napsal knihu „Dějiny bádání o životě Ježíšově“, jako lékař knihu „Lidé v pralesích“. Ve svých třiceti letech se stal rovněž autorem vzácné knihy „Johann Sebastian Bach“. Hledal v ní skutečné přiblížení této výjimečné historické osobnosti a prolomil idealizovaný pohled na Bacha, obvyklý pro 19. století. Knihu napsal dokonce dvakrát – poprvé vyšla ve francouzštině a poté v německé verzi. Stala se velmi populární a byla vydána v mnoha jazycích. První úplný český překlad vydalo u nás Editio Karez v roce 2017.

Markéta Černá

Zdroj www.hamelika.cz, www.editiokarez.com, www.wikipedia.cz

„UČTE SE ČINIT DOBRO. HLEDEJTE PRÁVO“ (IZ 1,17)

TÝDEN MODLITEB ZA JEDNOTU KŘESŤANŮ

PONDĚLÍ 23. LEDNA 2023 OD 18.00 H

EKUMENICKÁ MODLITBA

ZA ÚČASTI PŘEDSTAVITELŮ EKUMENICKÉ RADY CÍRKVÍ A ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE

MODLITEBNA EVANGELICKÉ CÍRKVE METODISTICKÉ, JEČNÁ 19

KÁŽE BISKUP TOMÁŠ HOLUB

WWW.EKUMENICKARADA.CZ/TYDNY_MODALITBA

